

Economische gevolgen van het één-, twee- of drieweekse produktiesysteem

Peter Roelofs, PV; Patrick Verbaarschot, LUW

De economische gevolgen van de keuze voor het één-, twee- of drieweekse produktiesysteem zijn vooral afhankelijk van de bedrijfsomvang, eventuele plannen voor nieuwbouw of renovatie en de mogelijkheid om grotere koppels af te zetten. Overschakelen kan aantrekkelijk zijn voor bedrijven met **100** tot 180 zeugen als hiervoor geen extra afdelingen nodig zijn.

Dit afsluitende artikel over arbeidsorganisatie op zeugenbedrijven handelt over de economische aspecten. Eerder zijn de planning (zie pov 8.2) en de invloed van het produktiesysteem op de omvang en de homogeniteit van af te leveren koppels biggen (zie pov 8.5) beschreven. De uitgangspunten voor de berekeningen zijn omschreven in rapport P 1.120.

Verschillen in kosten

Als bedrijven met 100 tot 180 zeugen nieuwe kraamopfokafdelingen laten bouwen, zijn de huisvestingskosten bij het twee- of drieweekse produktiesysteem lager dan bij het wekelijkse produktiesysteem. Dit komt omdat de afdelingsgrootte toeneemt. Het voordeel van de relatief lagere bouwkosten is voor een bedrijf met 100 zeugen f 2.500,- per jaar. Voor grotere bedrijven is het voordeel per zeug kleiner omdat deze toch al grote afdelingen hebben. Voor bedrijven met afzonderlijke kraam- en biggenopfokafdelingen is door een hogere bezettingsgraad juist het wekelijkse produktiesysteem voordeliger.

Omdat er vaak met meer dieren tegelijk wordt gewerkt is de arbeidsbehoefte bij het twee- of drieweekse produktiesysteem lager. Het financiële voordeel wordt bepaald door de alternatieve aanwendbaarheid van de arbeid.

Het produktiesysteem beïnvloedt ook de inseminatiekosten. Op bedrijven tot 80 zeugen met één beer is bij het twee- of drieweekse produktiesysteem meer K.I. nodig. Op bedrijven met 80 tot 130 zeugen zijn de voorrijkosten zoveel lager dat de totale inseminatiekosten lager zijn,

Op grotere bedrijven heeft het produktiesysteem nauwelijks invloed op de inseminatiekosten.

Kosten voor synchronisatie van de zeugen, extra verliesdagen en extra vervanging van zeugen zijn niet in de berekeningen meegenomen.

Extra opbrengsten

Bij het twee- en het drieweekse produktiesysteem worden extra koppelgroottetoeslagen ontvangen als er tussentijds geen biggen worden afgeleverd.

Mogelijke extra opbrengsten wegens minder biggensterfte door betere overlegmogelijkheden, vlotter berig worden van de zeugen doordat de zeugen elkaar stimuleren en meer grootgebrachte biggen zijn zo onzeker dat ze niet in de berekeningen zijn opgenomen: deze kunnen per bedrijf worden ingeschat.

Totale beoordeling

Onder de in rapport P 1.120 vermelde uitgangspunten zijn het tweeweekse en het drieweekse produktiesysteem voor bedrijven met minder dan 85 zeugen financieel onaantrekkelijk. Voor bedrijven die zijn ingericht voor all in-all out met 100 tot 180 zeugen kunnen ze wel financieel aantrekkelijk zijn. Bij nieuwbouw van kraamopfokafdelingen is de meeropbrengst ongeveer f 50,- per zeug per jaar. Zonder nieuwbouw halveert het voordeel. Als er voor het omschakelen naar een ander produktiesysteem extra afdelingen gebouwd moeten worden, gaat dit ten koste van de meeropbrengst. Zonder

schaalvoordelen (nieuwbouw) en extra koppelt-groottetoeslagen is alleen in specifieke gevallen een voordeel van maximaal f 20,- per zeug per jaar realiseerbaar.

Bij de keuze voor een bepaald produktiesysteem spelen echter niet alleen de financiële

gevolgen een rol. Veel varkenshouders zullen een eventueel betere biggenafzet en de mogelijkheid om het werk beter te kunnen plannen belangrijker vinden. Dit laatste aspect speelt vooral een rol op grote varkensbedrijven en op bedrijven waar de varkenshouderij een neven-tak vormt. ■

